

ΣΥΡΙΖΑ ΕΚΜ
ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

«για την οικονομική ανακούφιση των υπερχρεωμένων νοικοκυριών».

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Η δραματική οικονομική πραγματικότητα, που βιώνει τραυματικά ολόκληρη η κοινωνία, η ραγδαία επιδείνωση των συνθηκών ζωής, η κατακόρυφη αύξηση της ανεργίας και η εν είδει λαίλαπας εξάπλωση της νέας μορφής ανθρωπιστικής κρίσης που μαστίζει τη χώρα μας, έχει ως αποτέλεσμα την ριζική και εντελώς απρόβλεπτη μεταβολή της οικονομικής κατάστασης και των οικονομικών δυνατοτήτων ενός μεγάλου τμήματος του πληθυσμού, που σήμερα ασφυκτιά υπό την πίεση ληξιπρόθεσμων οφειλών που τα νέα δεδομένα δεν επιτρέπουν την εξυπηρέτησή τους.

Η υπερχρέωση των ελληνικών νοικοκυριών λόγω δανείων από τράπεζες και τραπεζικά ιδρύματα, αλλά και από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, έχει εξελιχθεί σε εκρηκτικό πρόβλημα, με τεράστιες οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις, ιδιαίτερα την τελευταία τριετία, κατά την οποία οι βάρβαρες πολιτικές των μνημονιακών κυβερνήσεων έχουν οδηγήσει σε σφαγιασμό των εισοδημάτων εργαζομένων, μικρομεσαίων επαγγελματιών και αγροτών, συνταξιούχων και ανέργων.

Η συνέχιση αυτών των κατεδαφιστικών για τα εισοδήματα και τις θέσεις εργασίας πολιτικών από την τρικομματική κυβέρνηση και οι ανένδοτες κερδοσκοπικές και τοκογλυφικές πρακτικές των τραπεζών οδηγούν σε ακόμη μεγαλύτερη εξαθλίωση, απελπισία και αδιέξοδο τα υπερχρεωμένα μέσω στεγαστικών, επισκευαστικών, καταναλωτικών και άλλων δανείων και πιστωτικών καρτών ή μέσω υπεřαναλήψεων νοικοκυριά.

Εκατοντάδες χιλιάδες νοικοκυριά, με μέλη τους άνεργα ή υποαπασχολούμενα, με ελαστικές συνθήκες εργασίας και με περικοπές μισθών/συντάξεων, αδυνατούν να εξυπηρετήσουν τις υψηλές δόσεις δανείων -στο πλαίσιο συμβάσεων που είχαν συναφθεί σε άλλες εποχές, υπό άλλες συνθήκες και επί τη βάσει εισοδημάτων που έχουν πια εξανεμισθεί. Οι συνάνθρωποί μας απειλούνται να χάσουν τα σπίτια τους, υφίστανται εκβιασμούς με αυθαίρετες αναλήψεις- παρακρατήσεις από τραπεζικούς λογαριασμούς τους και υποβάλλονται σε διαρκείς οχλήσεις από εισπρακτικές εταιρείες. Τελικά τα χρέη διογκώνονται επικίνδυνα χωρίς προοπτική άμεσης και ουσιαστικής διεξόδου, με επιπτώσεις ακόμη και στην ψυχική-σωματική υγεία και στις κοινωνικές σχέσεις των υπερχρεωμένων συνανθρώπων μας.

Επιπλέον, η μη ομαλή ροή εισοδήματος, η συνεχής μείωσή του, καθώς και η σύγχυση στην αγορά εργασίας δεν επιτρέπουν την πρόνοια και τον ορθολογικό σχεδιασμό του μέλλοντος, επιτείνουν το αίσθημα ανασφάλειας και διαταράσσουν την κοινωνική συνοχή. Η φτώχεια και το χαμηλό εισόδημα έχουν συνδεθεί με εξάπλωση της κατάθλιψης σύμφωνα με επίσημες έρευνες, ενώ οι δυσμενείς κοινωνικοοικονομικές συνθήκες της χώρας επιδρούν στην προσωπική οικονομική ευημερία και κλονίζουν την ψυχική υγεία.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ετήσιας Έκθεσης της Τράπεζας της Ελλάδος (15-6-2012), μέσα σε τρία χρόνια τα επισφαλή δάνεια τριπλασιάστηκαν (από 5,8% το 2008 στο 15,9% το τέλος του 2011). Οι καθυστερήσεις μέχρι τις 31/3/2012 είχαν φθάσει στο 17,2% (στεγαστικά) και στο 32% (καταναλωτικά), ενώ συνολικώς τα ποσά των καθυστερημένων δανείων ξεπερνούν ήδη τα 45 δις ευρώ.

Σύμφωνα με τα ίδια επίσημα στοιχεία οι καθυστερήσεις αποπληρωμής δανειακών δόσεων, το πρώτο τρίμηνο 2012, ανέρχονται σε 17,2% για στεγαστικά δάνεια και σε 32% για καταναλωτικά δάνεια με συνολικό ποσό δανείων σε καθυστέρηση άνω των 45 δις. Προβλέπεται δε ότι την επόμενη διετία θα

εκτοξευθούν σε ποσοστά άνω του 45% εξαιτίας της δραματικής μείωσης των εισοδημάτων και της εντεινόμενης ανεργίας.

Ο νόμος 3869/2010 δεν έλυσε το πρόβλημα. Σε επίπεδο εξωδικαστικής-συμβιβαστικής λύσης η πλειοψηφία των δανειοληπτών δεν είχε καμία τύχη, λόγω άρνησης των Τραπεζών να συμπράξουν σε μια βιώσιμη για τον δανειολήπτη συμφωνία. Έτσι, οι δανειολήπτες εγκαταλείφθηκαν στην αναζήτηση δικαστικής επίλυσης του προβλήματός τους, γεγονός που οδήγησε στην επιβάρυνσή τους με νέα έξοδα, στην επιβάρυνση των δικαστηρίων με νέες υποθέσεις και στην παράταση της εκκρεμότητας και της αγωνίας, λόγω των χρονοβόρων διαδικασιών και μακρινών δικασίμων.

Ο νόμος 3869/2010 αφορούσε τη ρύθμιση χρεών (καταναλωτικά, στεγαστικά δάνεια κ.λπ.) φυσικών προσώπων, εφόσον έχει προηγηθεί, υποχρεωτικά, προσπάθεια εξωδικαστικού συμβιβασμού. Στο σκέλος του εξωδικαστικού συμβιβασμού τα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα συνάντησαν κυρίως απροθυμία-αδιαφορία των τραπεζών μέσω διαφόρων αποτρεπτικών ή παρελκυστικών πρακτικών, (ζητούν πληθώρα δικαιολογητικών, εγγυητές και νέες εμπράγματα ασφάλειες, προχωρούν αυτεπάγγελτα σε προσημειώσεις ακινήτων, ακόμη και για οφειλές 7.000-10.000 ευρώ, προτείνουν προγράμματα με επιτόκια άνω του 10% ή αιώνιες δόσεις, αυξάνουν στην επαναδιαπραγμάτευση τα επιτόκια έως και 3%).

Επίσης οι τράπεζες ακολουθούν επιθετικές πρακτικές, εκδίδουν διαταγές πληρωμής ή καταγγέλλουν εξώδικα τις συμβάσεις ή κοινοποιούν κατασχετήρια και ενοχλούν καθημερινά τους υπερχρεωμένους μέσω εισπρακτικών εταιρειών.

Η δικαστική προσφυγή και η άμυνα εναντίον όλων αυτών των πρακτικών είναι πολυδάπανη για τον υπερχρεωμένο δανειολήπτη και η διαδικασία μακρόχρονη, με αποτέλεσμα πάμπολλοι ευρισκόμενοι σε αδυναμία συνάνθρωποί μας να στερούνται την ένδικη προστασία, αφού αδυνατούν να καλύψουν τα έξοδα αυτά.

Οι νέες συνθήκες επιβάλλουν μία νέα «σεισάχθεια», δηλαδή την νομοθετική αντιμετώπιση του επιτακτικού προβλήματος των οφειλών των υπερχρεωμένων νοικοκυριών, φυσικών προσώπων και οικογενειών, από στεγαστικά, επισκευαστικά,

καταναλωτικά και προσωπικά δάνεια, από υπόλοιπα πιστωτικών καρτών και υπερεναλήψεις λογαριασμών, οφειλών που δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν λόγω μείωσης του εισοδήματος, απόλυσης από την εργασία ή ανυπαρξίας άλλων εισοδημάτων από περιουσιακά-οικογενειακά στοιχεία. Αυτό ισχύει στο μέγιστο βαθμό για εκείνους τους συνανθρώπους μας που διαβιών σε συνθήκες φτώχειας για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Εξάλλου, η ανακεφαλαιοποίηση των Τραπεζών γίνεται με δάνεια των πολιτών και περιλαμβάνει ακόμη και τις επισφαλείς απαιτήσεις που προέρχονται από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των πολιτών και των οικογενειών τους.

Ως εκ τούτου, μια αντίστοιχη διαδικασία μερικής ή ολικής απαλλαγής των πολιτών από τα χρέη («Σεισάχθεια») πρέπει να τεθεί κατεπειγόντως σε εφαρμογή, για την ανακούφιση της ζωής εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων και οικογενειών.

Η παρούσα πρόταση νόμου επιτρέπει τη λελογισμένη πληρωμή των δόσεων δανείων μέχρι του σημείου να μην απειλείται η ζωή, η υγεία, η κοινωνική υπόσταση, η αξιοπρεπής διαβίωση των οφειλετών και απαλλάσσει πλήρως από τις δανειακές υποχρεώσεις τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, που έχουν απολέσει τη δυνατότητα προσπορισμού εισοδήματος.

Η πρόταση νόμου για την ανακούφιση των υπερχρεωμένων νοικοκυριών, για την κατάθεση της οποίας είχε δεσμευτεί προεκλογικά ο ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ, προβλέπει μεταξύ άλλων:

- Την περικοπή των δόσεων των τοκοχρεολυσίων των δανείων κάθε πολίτη και κάθε νοικοκυριού ώστε να μην ξεπερνούν το 30% του πραγματικού διαθέσιμου (μετά την αφαίρεση φόρων και εισφορών) μηνιαίου εισοδήματός τους, και την απαλλαγή τους από το υπόλοιπο ποσό της δόσης με οριστική διαγραφή του υπολοίπου αυτού σε ετήσια βάση
- Την αναλογική κατανομή του ανωτέρω διαθέσιμου ποσού, σε περίπτωση συρροής περισσοτέρων δανειακών υποχρεώσεων

Παράδειγμα : Ετήσιο καθαρό εισόδημα 30.000 € Διαθέσιμο ποσό για μηνιαία αποπληρωμή δανειακών υποχρεώσεων = $30.000 / 12 \times 30\% = 750 \text{ €}$

Μηνιαίες δανειακές υποχρεώσεις : 1^η 300 €, 2^η 500 €, 4^η 200 € και για οποιαδήποτε τράπεζα οργανισμό ή εταιρία.

Με τα δεδομένα αυτά θα αποπληρωθεί για την 1^η δόση 225 €, για τη 2^η δόση 375 € και για την 3^η δόση 150 € και θα διαγραφούν για την 1^η δόση $300 - 225 = 75 \text{ €}$ για τη 2^η δόση $500 - 375 = 125 \text{ €}$ και για την 3^η δόση $200 - 150 \text{ €} = 50 \text{ €}$ Συνολικά θα διαγραφούν μηνιαίες δανειακές απαιτήσεις $75 + 125 + 50 = 250 \text{ €}$ και ετήσιες 3000 €.

- Την ολική διαγραφή των χρεών των ευπαθών ομάδων, για όσους διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας, για τους χρονίως πάσχοντες, για τους ανάπηρους, τους άστεγους, τους υπερήλικες, τους χρονίως άνεργους κ.λπ. συνανθρώπους μας, που αδυνατούν να προσποριστούν τα στοιχειώδη του βίου.
- Την μερική διαγραφή χρεών σε ποσοστό αντίστοιχο με τη μείωση των εισοδημάτων του κάθε νοικοκυριού κατά τα δυόμισι χρόνια του Μνημονίου.
- Την απαγόρευση στον πιστωτικό Οργανισμό ή την Εταιρία, προς την οποία έχει εκχωρηθεί η απαίτηση, ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων να καταγγείλουν τη σύμβαση δανείου, να εκδώσουν διαταγές πληρωμής και να προβούν σε οιαδήποτε πράξη αναγκαστικής είσπραξης ή εκτέλεσης των επίδικων απαιτήσεών τους. Ομοίως προβλέπεται η απαγόρευση πραγματοποίησης τηλεφωνικών οχλήσεων από εισπρακτικές εταιρίες. Επίσης απαγορεύεται η επιβάρυνση της οφειλής με τόκους υπερημερίας. Για τυχόν παράβαση των παρουσών διατάξεων επιβάλλεται στην Τράπεζα ή στο Ταμείο πρόστιμο ισόποσο με την ετήσια δανειακή απαίτηση.

Οι ανωτέρω ρυθμίσεις είναι υποχρεωτικές για τις Τράπεζες, Τραπεζικούς Οργανισμούς, Τραπεζικές Εταιρίες ή Χρηματοπιστωτικές Εταιρίες Ανάληψης Είσπραξης Χρεών και για το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, που οφείλουν να προβαίνουν αυτεπαγγέλτως και αμελλητί στη σχετική ρύθμιση και μερική διαγραφή για φυσικά πρόσωπα που έχουν ήδη καταθέσει σχετικές αιτήσεις κατά τη διαδικασία του Ν. 3869/2010 και οι οποίες δεν έχουν συμβιβασθεί εξωδικαστικά. Επίσης οφείλουν να καταχωρίζουν αμελλητί τις σχετικές νέες, δυνάμει του παρόντος νόμου, αιτήσεις των δανειοληπτών, πρωτοκολλώντας τες με την παράδοσή τους και να χορηγούν βεβαίωση κατάθεσης της σχετικής αίτησης.

Με Υπουργική Απόφαση δύνανται να ενταχθούν στην ανωτέρω ρύθμιση ή να αποκτήσουν δυνατότητα μεγαλύτερης περικοπής δόσης και άλλες κατηγορίες πολιτών και οικογενειών, σύμφωνα με τις κοινωνικές συνθήκες και ανάγκες (π.χ. τρίτεκνες- πολύτεκνες οικογένειες).

Με αυτές τις ρυθμίσεις αυξάνεται το διαθέσιμο εισόδημα και η ικανότητα καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών, αιμοδοτούνται οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, καταπολεμάται η ύφεση στην οικονομία αλλά και εξυγιαίνεται το χαρτοφυλάκιο των τραπεζών. Κυρίως περιορίζονται οι συνέπειες της βαθιάς ανθρωπιστικής κρίσης που επιδεινώνεται με τη ραγδαία και αδυσώπητη κατεδάφιση του Κοινωνικού Κράτους, που οι πολιτικές του Μνημονίου υπαγορεύουν. Και, τέλος, μέσω της υποχρεωτικής για τις Τράπεζες διαγραφής, επιτυγχάνεται κοινωνική δικαιοσύνη, αφού σταματά να μετακυλιέται η διαδικασία στους ώμους των δανειοληπτών και να παραπέμπονται αυτοί σε χρονοβόρες δικαστικές διαδικασίες.

Το κείμενο της πρότασης Νόμου έχει ως εξής: